

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

**ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ
ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ
ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**

**THE PERCEPTIONS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ABOUT THE
CHARACTERISTICS AND EDUCATIONAL MANAGEMENT OF GIFTED
CHILDREN**

της
Πάντου Ιωάννας

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τ.Ε.Φ.-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

Η τριμελής επιτροπή:

Δρ. Ρίζος Σπυρίδων, Συνεργαζόμενος Ερευνητής Ι.Π.Τ, Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»

Δρ. Κορρέ Ειρήνη, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Φ. Δ.Π.Θ.

Δρ. Λουκέρης Διονύσιος, Συνεργαζόμενος Ερευνητής Ι.Π.Τ, Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»

Κομοτηνή/Αθήνα

2018

Περίληψη

Με την παρούσα εργασία επιχειρήσαμε να καταγράψουμε τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα χαρακτηριστικά των χαρισματικών παιδιών και την εκπαιδευτική διαχείριση των παιδιών αυτών.

Τον πληθυσμό-στόχο της έρευνας αποτέλεσαν 164 εκπαιδευτικοί που υπηρετούν σε δημόσια δημοτικά σχολεία της Αττικής, οι οποίοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν ερωτηματολόγιο που διερευνούσε τις αντιλήψεις τους σχετικά με τα χαρισματικά παιδιά.

Από την επεξεργασία του παραγόμενου υλικού με τη χρήση του Στατιστικού Πακέτου για τις Κοινωνικές Επιστήμες (SPSS), φαίνεται η ικανότητα των εκπαιδευτικών να εντοπίζουν στοιχεία των χαρισματικών παιδιών με γνώμονα την Γενική-Νοητική Ικανότητα, την Δημιουργικότητα και την Προσήλωση στην εργασία. Επίσης προέκυψαν σημαντικά στοιχεία για το πως διαχειρίζονται τα συγκεκριμένα παιδιά στο σχολείο.

Στην κατεύθυνση λοιπόν του εντοπισμού και της εκπαιδευτικής διαχείρισης των χαρισματικών παιδιών με αποτελεσματικότερο τρόπο και προκειμένου να δοθεί στους χαρισματικούς μαθητές και μαθήτριες η δυνατότητα να εκφράζουν και να αναπτύσσουν τις ικανότητές τους, καταδεικνύεται η αναγκαιότητα λήψης των αποτελεσματικών εκείνων μέτρων που θα οδηγήσουν στις αναγκαίες αλλαγές του εκπαιδευτικού μας συστήματος προς την κατεύθυνση αυτή.

Abstract

In this paper we attempted to capture teachers' perceptions towards the gifted children's characteristics and the educational management of those children.

The sample of our research was 164 teachers serving public elementary schools in Attica, who were asked to fill out a questionnaire that explored their perceptions of gifted children.

The data of our research has been analysed with the Statistic Program for Social Sciences (SPSS). The results provides as with information regarding teachers ability to recognise gifted children's characteristics based on General Mental Ability, Creativity and task commitment. Additionally, important observations regarding educational management of these children, are emerged.

In the direction of identifying and managing school giftedness in a more effective way and in order to give gifted students the ability to express and develop their talents, it demonstrates the necessity of taking effective measures that will lead to the necessary changes of the teacher our system.

Βιβλιογραφία

- Αργυρίου, Α., Γιωτοπούλου, Γ., & Παππά, Α. (2016). *Χαρισματικοί μαθητές και εκπαίδευση*. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 161-171. doi: <http://dx.doi.org/10.12681/edusc.947>
- Βάμβουκας, Μ. (2002). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Bain, S., Bliss, S., Choate, S., Brown, K. (2006). *Serving children who are gifted: Perceptions of undergraduates planning to become teachers*. Ανακτήθηκε στις 15 Απριλίου, 2018, από <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ769921.pdf>
- Bekle, B. (2004). Knowledge and attitudes about attention deficit hyperactivity disorder (adhd): a comparison between practicing teachers and undergraduate education students. Ανακτήθηκε στις 20 Απριλίου, 2018, από <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15260172>
- Bianco, M. (2005). The effects of disability labels on special education and general education teachers' referrals for gifted programs. *Learning Disability Quarterly*, 28, 285-293.
- Γιαννάκου-Κίτσου, Μ. (1988). *Παιδιά σχολικής ηλικίας με υψηλό δείκτη νοημοσύνης (χαρισματικά παιδιά): Επισήμανσή τους και εκτίμηση της κοινωνικής τους συμπεριφοράς και προσαρμογής*. Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σχολή Επιστημών Υγείας. Θεσσαλονίκη.
- Chan, W. D. (2004). Multiple intelligences of Chinese gifted students in Hong Kong: Perspectives from students, parents, teachers and peers. *Roeper Review*, 27(1), 18- 25.

Clinkenbeard, P. R. (1991). Unfair expectations: A pilot study of middle school students' comparisons of gifted and regular classes. *Journal for the Education of the Gifted*, 15, 56- 63.

Cohen, L. & Manion, L., (1989). *Research Methods in Education*. London: Routledge.
Ανακτήθηκε στις 30 Απριλίου, 2018, από https://research-srttu.wikispaces.com/file/view/Research+Methods+in+Education_ertu.pdf

Colangelo, N., Davis. G.A. (Eds.). (2002): « Handbook of Gifted Education », (3rd ed., pp. 3-10), Allyn and Bacon, Boston: Pearson Education.

Congress of the U. S. A (1988): Public Law 100-297 (PL 100-297, Title IV-H.R.), p. 227.
Ανακτήθηκε στις 10 Απριλίου, 2018, από <file:///C:/Users/user/Downloads/STATUTE-102-Pg130.pdf>

Corsini, J. R. (1999). *The dictionary of psychology*. U.S.: Brunner & Mazel.

Δαβάζογλου, Α. (2004). *Μαθητές με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα- μία αμφισβητούμενη πρόκληση για το σχολείο*. Στο Δ. Χατζηδήμου, Ε. Ταρατόρη, Μ. Κουγιουρούκη & Π. Στραβάκου (Επιμ.), *Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*, (σελ. 643-650). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη.

Δαβάζογλου-Σιμπούλου, Α. (1999). *Τα χαρισματικά παιδιά στην εκπαίδευση*. Αλεξ/πολη: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Dardig, J. S. (1981). Helping teachers to integrate handicapped students into the regular classroom, *Iducational Horizons*, 59(3), 124-129.

Davis, G., & Rimm, S. (2004). *Education of the gifted and talented* (5th ed). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.

- Edwards, K. (2009). *Misdiagnosis, the recent trend in thinking about gifted children with ADHD*. *APEX*, 15(4), 29-44. Ανακτήθηκε στις 20 Απριλίου, 2018, από http://www.thinkingahead.com.au/wp-content/uploads/2013/03/Misdiagtrends_in_thinking_on_ADHD_NZ.pdf
- Endepohls-Ulpe, M. (2003). *Primary school teachers describe gifted pupils: stereotypes versus real experience*. Paper presented at the 15th Biennial Conference of the World Council for Gifted and Talented Children (WCGTC). Adelaide, South Australia.
- European Agency for Development in Special Needs Education, (2009). *Gifted Learners. A Survey of Educational Policy and Provision*.
- Feldhusen, J., & Hoover, S. (1984). The gifted at risk in place called school. *Gifted Child Quarterly*, 28, 9-11.
- Fennema, E. (1980). Sex related differences in mathematics achievement: Where and why?. In L. H. Fox, L. Brody & D. Tobin (Eds.), *Women and the mathematical mystique: Proceedings of the eighth annual Hyman Blumberg Symposium on research in early childhood education*, (pp.76-93). Baltimore, MD: John's Hopkins University Press.
- Ford, D. Y. (1995). *A study of underachievement and underachievement among gifted, potentially gifted and average African-American students*. CT: The National research Center on the Gifted and Talented: University of Connecticut.
- Fraser-Seeto (2013). Pre-service teacher training in gifted and talented education: An Australian perspective. *Journal of Student Engagement: Education Matters*, 3(1), 2013, 29-38. Ανακτήθηκε στις 5 Μαΐου, 2018, από <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1026&context=iseem>
- Freeman, J. (1999). Teaching gifted pupils. *Journal of Biological Education*, 33 (4),

185190.

Gagne, F. (2000). A Differentiated Model of Giftedness and Talent (DMGT). Ανακτήθηκε στις 3 Απριλίου, 2018, από <https://pdfs.semanticscholar.org/d916/35ff1416b7e8de666c7ab4146b7935043370.pdf>

Gardner, H. (1985): « Frame of Mind: The theory of multiple intelligence », Basic Books, New York. Ανακτήθηκε στις 25 Απριλίου, 2018, από <https://howardgardner01.files.wordpress.com/2012/06/443-davis-christodoulou-seider-mi-article.pdf>

Gilman, Barbara & Revel, Annete (2007). Current Use of the Stanford Binet, Form L-M. Ανακτήθηκε στις 2 Απριλίου, 2018, από http://www.hoagiesgifted.org/current_use.htm

Hanny, E. A. (1997). Modeling teachers' judgement of giftedness: a methodological inquiry of biased judgment. *High Ability Studies*, 8(2), 159-178. DOI: <https://doi.org/10.1080/1359813970080203>

Harnett, D. N. Nelson, J. M. Rinn, A. N. (2004). The Possibility of Misdiagnosis of Giftedness and ADHD Still Exists: A Response to Mika. Ανακτήθηκε στις 10 Μαΐου, 2018, από <https://positivedisintegration.com/Nelson2006.pdf>

Heller, K. (1992): «*Identifying and Counseling Gifted Students*», International Conference on Counseling and Guidance, Athens.

Θεοδωρίδου, Σ. (2006). *Αντιλήψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τα χαρακτηριστικά του χαρισματικού μαθητή*, Διδακτορική διατριβή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Σχολή Επιστημών της Αγωγής. Αλεξανδρούπολη. Ανακτήθηκε στις 24 Απριλίου, 2018, από <http://phdtheses.ekt.gr/eadd/handle/10442/14170>

Jacobs, J. C. (1972). Teacher attitude toward gifted children. *Gifted Child Quarterly*, 16 (1), 23-26. Doi: <https://doi.org/10.1177/001698627201600112>

Καρλατήρα, Π., & Τσώλη, Θ. (2004, Μάιος 16). *Χαρισματικά παιδιά σε αγάριστο κόσμο*. Εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ.

Κωσταρίδου–Ευκλείδη, Α. (1991). «Δημιουργική Σκέψη», *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια*, (τ. 2), σελ.1335. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Konrad, S. C., Gabrijelcic, M. K. (2015). Professional competences of preschool teachers for working with gifted young children in Slovenia. *Journal of Education of Gifted Young Scientists*, 3 (2), 65-78.

Λόξα, Γ. (2004). *Οδηγός για μαθητές με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Λεπτοκαρίδης, Π. (2011). *Στάσεις και απόψεις εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής σχετικά με την εκπαίδευση χαρισματικών και ταλαντούχων παιδιών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*, Διπλωματική εργασία, ΠΜΣ Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε στις 25 Φεβρουαρίου, 2018, από <http://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/14707>

Lohman, F. D., Korb, A. K. (2006). Gifted Today but not Tomorrow? Longitudinal Changes in Ability and Achievement during Elementary School. The University of Iowa. DOI: <https://doi.org/10.4219/jeg-2006-245>

Μακράκης Γ. Β., (2005). *Ανάλυση δεδομένων στην Επιστημονική Έρευνα με τη Χρήση του SPSS*. Αθήνα: GUTENBERG

Ματσαγγούρας, Η. (2008). *Εκπαιδύοντας παιδιά υψηλών ικανοτήτων μάθησης: Διαφοροποιημένη συνεκπαίδευση*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

- Μπενέκος, Α. Π. (1991). «Δημιουργικότητα και Αγωγή. *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια*», (τ. 3), σελ.1347. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- McClain, M. C., Pfeiffer, S. (2012). Identification of Gifted Students in the United States Today: A Look at State Definitions, Policies, and Practices. *Florida State University, Tallahassee, Florida, USA*. Doi: <https://doi.org/10.1080/15377903.2012.643757>
- Ministry of Education (2000). *Gifted and Talented Students, Meeting their needs in New Zealand Schools*. Ανακτήθηκε στις 2 Μαρτίου, 2018, από <file:///C:/Users/user/Downloads/Gifted%20%20talented%20students%20Meeting%20their%20needs%20MINEDU.pdf>
- Monks J. F. & Katzko W. M. (2008). Χαρισματικότητα: Έννοιες και Εφαρμογές. Στο Η. Μασσαγγούρας (επιμ.). Εκπαιδύοντας Παιδιά Υψηλών Ικανοτήτων Μάθησης : Διαφοροποιημένη Συνεκπαίδευση, (σελ. 297-312). Αθήνα: GUTENBERG
- Παπάς, Α. (2001). Ολοήμερο Σχολείο και διαπροσωπική επικοινωνία. Στο *ΥΠΕΠΘ-Π.Ι. Ολοήμερο Σχολείο-Λειτουργία και Προοπτικές*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ-Π.Ι.
- Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (1992). *Ψυχολογία Ατομικών Διαφορών*. Αθήνα: Γρηγόρης
- Πολυχρονοπούλου, Σ. & Ράνιος, Θ (2003). *Στάσεις και απόψεις δασκάλων και φοιτητών Παιδαγωγικών Τμημάτων Δ.Ε για τα προικισμένα και χαρισματικά παιδιά*. Εργασία που ανακοινώθηκε στην Ημερίδα με θέμα: Ευφυείς και Ταλαντούχοι Μαθητές: Παιδαγωγική Προσέγγιση, ΑΠΛΟΥΝ & ΥΠ.Ε.Π.Θ, Αθήνα: 2003
- Passow, A.H. (1991). Προικισμένα παιδιά. *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια*, (τ. 7), σελ.4101-4109. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Ρίζος, Σ. (2011). «Η περίπτωση των "χαρισματικών παιδιών"-Απόψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε θέματα αναγνώρισης και διαχείρισης της διαφορετικότητας των παιδιών αυτών», Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην προσχολική ηλικία. Αθήνα.
- Reis, S. M. & Renzulli J. S. (2004). Current Research on the Social and Emotional Development of Gifted And Talented Students: Good News And Future Possibilities. *Psychology In the Schools*, 41(1), 119-130
- Renzulli, S. J., Smith, L. H., White, A. J., Callahan, C. M., Hartman, R. K., & Westberg, K. L. (2002). *Scales for rating the behavioral characteristics of superior students* (Rev. ed.). Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.
- Renzulli, S. J. (1977). What Makes Giftedness? Reexamining a Definition. *Phi Delta Kappan*, 60, pp. 180-183.
- Rock, M., Gregg, M., Ellis, E., & Gable, R. A. (2008). REACH: A framework for differentiating classroom instruction. *Preventing School Failure*, 52(2), 31-47.
- Σούλης, Σ.Γ. (2006). *Παιδιά και έφηβοι με υψηλή νοητική λειτουργικότητα και η εκπαίδευσή τους*. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.
- Sankar-DeLeeuw, N. (2004). Case studies of Gifted Kindergarten Children: Profiles of promise. *Roeper Review*, 26(4), 192-208.
- Schack, G. D., & Starko, A. J. (1990). Identification of gifted students: An analysis of criteria preferred by preservice teachers, classroom teachers, and teachers of the gifted. *Journal of the Education of the Gifted*, 13(4), 346-363
- Silverman, L. K. (1991). «Family Counseling», In Colangelo. N, Davis. G. A (Eds.), «*Handbook of Gifted Education*». Boston: Allyn and Bacon.

Simon, H. (1979). «Information processing models of cognition», *Annual Review of Psychology*, 30, p. 363.

Smith, E. J. (2006). Weaving the gifted into the full fabric. *School Administrator*, 64(2), 10.

Spangler, J. M. & Slate, R. J. (2012). *Elementary School Teacher Perceptions of Attention Deficit Hyperactivity Disorder*. Sam Houston State University. Ανακτήθηκε στις 28 Μαρτίου, 2018, από <https://libraries.mercer.edu/ursa/bitstream/handle/10898/347/Elementary%20School%20TeacherADHD.pdf;sequence=1>

Τσιάμης, Α. (2006). *Τα χαρισματικά παιδιά ζουν ανάμεσά μας*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης.

Tirri, K., & Tallent-Runnels, K. M. (2004). Cross cultural predictors of teachers' attitudes toward gifted education. *Gifted and Talented International*, 19(2), 69-75.

Tomlinson, C. A. (2000). Differentiation of instruction in the elementary grades. Ανακτήθηκε στις 26 Μαρτίου, 2018, από <https://education.ky.gov/educational/diff/Documents/tomlin00.pdf>

Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(1), 783-805. Ανακτήθηκε στις 23 Απριλίου, 2018, από <https://pdfs.semanticscholar.org/42e3/af5061de43d25b85144964ab7a3e44a7549f.pdf>

ΥΠ.Ε.Π.Θ. Νόμος 2817/2000 (ΦΕΚ 78/14-3-2000 τ.Α). Ανακτήθηκε στις 20 Μαΐου, 2018, από <http://1kesyp-v.thess.sch.gr/neaamea/ameaa/nomothesia/AMEA-KDAYn2817.pdf>

ΥΠ.Ε.Π.Θ. Νόμος 3194/2003 (ΦΕΚ 267Α). Ανακτήθηκε στις 2 Απριλίου, 2018, από http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3194_03.htm

ΥΠ.Ε.Π.Θ. Νόμος 3699/2008, Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ανακτήθηκε στις 2 Απριλίου, 2018, από <https://www.noesi.gr/book/law/nomos-eidikis-agogis-3699-2008>

VanTassel-Baska, J. (2003). *Curriculum and instructional planning and design for gifted learners*. Denver, Col: Love Publishing Company.

VanTassel-Baska, J. (2005). Gifted programs and services: What are the non negotiates?, *Theory into Practice*, 44(2), 90-97.

VanTassel-Baska, J., & Stambaugh, T. (2005). Challenges and possibilities for serving gifted learners in the regular classroom. *Theory Into Practice*, 44(3), 211-217.

VanTassel-Baska, J., Zuo, J. L., Avery, L. D., Little, C. A. (2002). A curriculum study of gifted student learning in the language arts. *Gifted Child Quarterly*, 46, 30-44.

Westberg, K., & Daoust, M. (2003). *The results of the replication of the classroom practices survey replication in two states*. Ανακτήθηκε στις 5 Μαΐου, 2018, από <https://nrcgt.uconn.edu/newsletters/fall032/>

Worrel, F., Szarko, J., & Gabelko, N. (2001). Multi-year persistence of non traditional students in an academic talent development program. *The Journal of Secondary Gifted Education*, 12, 80-89.

Wu-Tien Wu et al. (2002). Programs and practices for identifying and nurturing giftedness and talent in Asia (outside the mainland of China). In K.A Heller., F.G. Monks, R.J. Sternberg & F.R. Subotnik (Eds.), *International Handbook of Giftedness and Talent*, (pp. 765-778). Oxford: Pergamon.

Φρειδερίκου, Α., & Φολέρου-Τσερούλη, Φ. (1991). *Οι δάσκαλοι του σχολείου. Μια κοινωνιολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Ύψιλον

Χρυσάφιδης, Κ. (2006). *Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία. Η Εισαγωγή της Μεθόδου Project στο Σχολείο*. Αθήνα: GUTENBERG